

Er en nuklear småstat mulig?

Mette Frederiksens nylige udtalelser ved sikkerhedskonferencen i München og hendes diplomatiske sonderinger i Paris peger på en opfattelse af, at afhængigheden af USA's nukleare garanti ikke længere kan betragtes som stabil eller forudsigelig. Konflikten med USA om Grønland har blotlagt en dyb mistillid til, at stormagters sikkerhedsgarantier er uafhængige af deres egne territoriale og økonomiske interesser. Samtidig har statsministeren i flere interviews udtalt, at hun »ikke afviser nogen idéer« – herunder integrationen i en fransklede europæisk atomparaply.

Allerede i marts, 2025 åbnede Mette Frederiksen for tanken om atomar oprustning i Europa og Danmark. Til [TV2](#) svarede hun således på et spørgsmål om atomvåden: "Jeg er optaget af én ting nu, og det er forsvaret for Europa. Og jeg kommer ikke til at afvise nogle ideer til, hvordan vi sikrer det hurtigst muligt og bedst muligt. Det gælder også det franske forslag." Og senest d. 13. feb. 2026 har hun til [Jyllandsposten](#) udtalt: "Det er meget, meget svært at forestille sig en afskrækkelse i forhold til Rusland, hvis ikke der er atomvåben." Og hun fortsætter: "Jeg mener, at Europa skal alt selv. Jeg siger det ikke i en konflikt med amerikanerne, men Europa skal kunne forsvare sig selv. Det vil jeg mene, at Europa skal uafhængigt af, hvad der sker i USA."

Med udtalelser om, at hun ikke afviser "nogen idéer" bryder hun med den småstatslige erfaringsbaserede tilbageholdenhed, der ellers har defineret dansk forsvarspolitik i årtier. Men hvilke andre sikkerhedspolitiske aspekter er der i Mette Frederiksens udtalelser?

Og senest den 2. marts 2026 står lederne af Venstre, Socialdemokratiet og Moderaterne frem i [DR1](#), og siger at de er ved at indgå et samarbejde med Frankrig om et atomsamarbejde. I samme forbindelse nævner Troels Lund Poulsen, at danske F32 kampfly kan bevæbnes med atomspræghoveder.

Den internationale retsordens kollaps?

Erosionen af den amerikanske nukleare paraply som en troværdig garant for dansk sikkerhed markerer et fundamentalt brud med den post-atlantiske verdensorden (NATO), hvor den sikkerhedspolitiske tryghed tidligere blev funderet i en asymmetrisk, men stabil beskyttelsesrelation. Tilsyneladende er det sådanne overvejelser, som Mette Frederiksen giver udtryk for i interviewet i München?

Mette Frederiksens udtalelse falder samtidig med, at USA i dag, i februar 2026, forsøger at tvinge Iran til forhandlingsbordet i Geneve, og at det sker gennem en henvisning til Ikke-spredningsaftalen (NPT). [Se NPT på FNs hjemmeside](#). USA's påberåbelse af NPT over for Iran hviler på den juridiske opfattelse, at Teheran har forbrudt sig mod traktatens artikel III om kontrolforanstaltninger, men den reelle drivkraft er nok snarere et realpolitisk ønske om, at 'neutralisere' en regional udfordrer, der har demonstreret modstandskraft trods militære angreb mod deres nukleare infrastruktur i sommeren 2025.

Er det ikke præcis det Mette Frederiksen vil: vise atomar modstandskraft mod USA (og naturligvis Rusland) og dermed træde ud af NPT? Er dette Mette Frederiksens 'Iran-moment'?

USAs ulovlige magtudøvelse i forhold til Iran camoufleres som retshåndhævelse, gennem det internationale systems institutionelle rammer. Men dynamikken i forhandlingerne mellem USA og Iran kan ikke reduceres til et simpelt spørgsmål om enten juridisk hjemmel eller rå militær magtudøvelse. De må snarere forstås som et komplekst sammenstød mellem NPT-traktatens tekniske bestemmelser og USAs hegemoniske sikkerhedspolitik, som Mette Frederiksen ellers hidtil har billiget, når det drejede sig om andre lande end Danmark.

Når USA søger at gennemtvinge forhandlinger med Iran, trækker de formelt på den autoritet, der ligger i Det Internationale Atomenergiagenturs (IAEA) konstatering af iranske brud på traktatforpligtelserne fra juni 2025. Her ses således en fusion af traktatretlig overvågning og realpolitisk pression, hvor USA agerer som en slags "de facto" håndhæver af en global orden, som Iran formelt er en del af via NPT, men som Teheran udfordrer gennem sin berigelsespraksis. Det er altså ikke alene rå militær magt USA udøver mod Iran, men en magtudøvelse, der italesættes som en støtte af en legal magt. USA, Israel (og England) opererer således i et uklart og farlig grænseland mellem FN-resolutioner og unilateral geopolitisk voldsanvendelse.

National suverænitet og det atomare sikkerhedsdilemma

Mette Frederiksens åbning for en dansk anskaffelse af atomvåben og langtrækkende raketter - F35 flyene har vi som nævnt allerede - repræsenterer derfor ikke kun et radikalt skifte fra en småstatslig neutralitets- eller alliancelogik, men til en global doktrin om strategisk atomar autonomi.

Forudsætningen for, at Danmark og Mette Frederiksen overhovedet kunne overveje anskaffelsen af en sådan atomar kapacitet, ville kræve Danmarks *de facto udtræden af NPT-rammens artikel II*, der eksplicit forbyder ikke-kernenvåbenstater at *modtage* eller *fremstille* nukleare sprænghoveder.

Artikel II

Each non-nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes not to receive the transfer from any transferor whatsoever of nuclear weapons or other nuclear explosive devices or of control over such weapons or explosive devices directly, or indirectly; not to manufacture or otherwise acquire nuclear weapons or other nuclear explosive devices; and not to seek or receive any assistance in the manufacture of nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

Artikel III, stk 2

Each State Party to the Treaty undertakes not to provide: (a) source or special fissionable material, or (b) equipment or material especially designed or prepared for the processing, use or production of special fissionable material, to any non-nuclear- weapon State for peaceful purpo-

ses, unless the source or special fissionable material shall be subject to the safeguards required by this Article.

En dansk atombevæbning vil være en politisk erklæring om, at det internationale retssamfund er kollapsedet til fordel for en Hobbesiansk alle-mod-alle-tilstand, hvor suverænitet udelukkende kan garanteres gennem ultimativ afskrækkelse af ydre fjender.

Mette Frederiksenes sikkerhedstænkning støder således direkte ind i de samme NPT-barrierer som det iranske program er stødt ind i. Enhver bevægelse i retning af suveræn national råderet over atomvåben ville - hvor usandsynligt det end i dag lyder - sandsynligvis medføre en diplomatisk krise og isolation af Danmark, der på mange måder ville ligner den, man ser i tilfældet Iran. En dansk enegang - evt. sammen med Norge og Sverige - og anskaffelse af atomvåben ville desuden udløse det klassiske "sikkerhedsdilemma", hvor den defensive intention bag anskaffelsen af naboer og stormagter vil blive læst som en direkte trussel. Hvis Danmark derfor vælger at forfølge en nuklear vej, ville det udgøre en direkte udfordring i forhold til både USA's og Ruslands strategiske interesser i Europa og i Arktis og samtidig USA's hidtidige monopol på at definere sikkerhedsarkitekturen i Nordatlanten.

Så, hvor Iran udfordrer USA's hegemoni fra en position som *ekstern modstander*, vil en dansk enegang og anskaffelse medføre et *indre sammenbrud* i den vestlige forsvarslogik, og sandsynligvis udløse sanktioner og isolation fra de selvsamme allierede, der ellers hidtil har leveret beskyttelsen. Danmark og Mette Frederiksen står derfor i et paradoks, hvor forsøget på at sikre den nationale suverænitet paradoksalt nok kan føre til tabet af den internationale anerkendelse, som suveræniteten ellers hviler på.

Fælles atomparaply eller danske atomvåben?

Idéen om en suveræn national dansk råderet over udstationerede allierede atomvåben støder således mod en traktatretslig barriere i det internationale system, hvor distinktionen mellem "besiddelse" og "råderet" er selve fundamentet for ikke-spredningsaftalen. Her er det afgørende at skelne mellem national anskaffelse og den form for "nuclear sharing", der hidtil har eksisteret i NATO-regi. En kernenvåbenstat som USA, Storbritannien eller Frankrig forpligter sig faktisk juridisk i NPT til *aldrig* at overføre *kontrollen* med sine våben til andre, mens en ikke-kernenvåbenstat som Danmark omvendt forpligter sig til *ikke* at *modtage en sådan kontrol*, hverken direkte eller indirekte. En formel overdragelse af *affyringskoderne* eller den endelige *beslutningskompetence* til de danske myndigheder ville derfor ifølge NPT udgøre et fundamentalt retsbrud, der ville ophæve Danmarks status som en "stat i god tro" i det internationale samfund.

Den eksisterende "nuclear sharing"-model som NATO i dag opererer efter, befinder sig således allerede i en juridisk gråzone, der kun lader sig opretholde, fordi den tekniske kontrol forbliver hos USA. Hvis Danmark søgte en faktisk suveræn national råderet, ville det kræve en sikkerhedspoli-

tisk transformation, som hverken Washington, London eller Paris historisk hidtil har udvist villighed til at acceptere. Her vil Danmark støde ind i stormagternes konkrete realpolitik, som vi ser den udfolde sig i ødelæggelsen af Ukraine. Især den franske doktrin om *Force de Frappe* er centreret omkring en udelelig national suverænitet; at udlicitere denne magt til en allieret ville i fransk optik svække selve det franske nukleare signal, *afskrækkelsen*. Forholdet mellem den tekniske kapacitet og den politiske legitimitet kompliceres yderligere af, at en dansk "suveræn national råderet" ville tvinge Rusland til at revidere deres eskalationspolitik. Moskva ville næppe acceptere en skelnen mellem et amerikansk sprænghoved og et dansk sprænghoved, men ville i stedet læse enhver 'nationalisering' af atomare kapaciteter som en aggressiv spredning. Man kan derfor argumentere for, at mens den militærteknologiske magt bag USA's og Ruslands arsenaler er det, der opretholder den nuværende terrorbalance (MAD), så er det traktatretlige system (NPT) den legale struktur, der forhindrer et fuldstændigt anarki. Mette Frederiksens forslag om fravigelsen fra denne orden ville være et fundamentalt signal om, at NPT-æraen er definitivt slut.

Hvorvidt et sådant sikkerhedspolitisk paradigmeskifte overhovedet er praktisk muligt uden en total opløsning af det nuværende NATO, er det næste logiske spørgsmål, som ligger bag ved Mette Frederiksens udtalelse i München. Måske skulle Mette Frederiksen, Forsvaret og Forsvarsakademiet se nærmere på, hvordan USA agerer i forhold til Irans sikkerhedsinteresser? Ønsker Danmark at stå i Irans sted? Og på den længere bane: er det sådan en verden vi ønsker at leve i? En verden der konstant balancerer på kanten af nuklear ødelæggelse? Er det sikkerhed, tryghed og fred?